

© HERA

ฝ่ากระแสความเปลี่ยนแปลง

ความร้อนจัดเปลี่ยนชีวิตผู้หญิงในประเทศไทยอย่างไร

ฝ่ากระแสความเปลี่ยนแปลง

ความร้อนจัดเปลี่ยนชีวิตผู้หญิงในประเทศไทยอย่างไร

บทสรุปผู้บริหาร

ผู้หญิงกว่า 11 ล้านคนในภาคเศรษฐกิจนอกระบบของไทยกำลังเผชิญวิกฤตความร้อนจัดในการทำงานเพื่อหารายได้รายวัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ค้าแผงลอย คนขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง หรือแรงงานที่รับงานมาทำที่บ้าน ผู้หญิงเหล่านี้ต้องทำงานกลางแจ้งหรือในพื้นที่ที่อากาศไม่ถ่ายเทเป็นเวลานาน รายได้ของผู้หญิงเหล่านี้เป็นเสาหลักที่ดูแลครอบครัว ทั้งค่าเล่าเรียนและค่ารักษาพยาบาล พร้อมทั้งช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจในทุกระดับ อย่างไรก็ตาม อุณหภูมิที่สูงขึ้นอย่างรุนแรงส่งผลให้ชั่วโมงการทำงานลดลง ผลิตภาพต่ำลง และก่อให้เกิดโรคจากความร้อน

แรงงานหญิงเหล่านี้ไม่ใช่ผู้ประสพภัยที่ไร้ทางสู้ แต่เป็นนักแก้ปัญหาที่มีความอดทนและพร้อมปรับตัวต่อความยากลำบากอยู่เสมอ สิ่งผู้หญิงเหล่านี้ขาดคือระบบรองรับที่ตระหนักถึงคุณค่าของแรงงานหญิง การส่งเสริมองค์ความรู้และมาตรการคุ้มครองสุขภาพและวิถีชีวิตที่ชัดเจนท่ามกลางสภาวะโลกร้อนที่ทวีความรุนแรงขึ้น

โครงการประกันภัยและวิถีชีวิตเพื่อรับมือกับสภาพภูมิอากาศ สำหรับผู้หญิง: รูปแบบนวัตกรรมใหม่

HERA (เดิมชื่อ Climate Resilience for All) เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนด้านการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศที่นำโดยผู้หญิง มุ่งคุ้มครองสุขภาพ รายได้ และศักดิ์ศรีของผู้หญิงที่อยู่แนวหน้าของวิกฤตความร้อนจัด การดำเนินงานของเรายึดประสบการณ์จริงของผู้หญิงเป็นศูนย์กลาง โดยเราร่วมกันพัฒนา ทดสอบ และขยายผลแนวทางแก้ไขปัญหความร้อนที่จับต้องได้

ในปี 2023 เราได้เปิดตัวโครงการ Women's Climate Shock Insurance and Livelihoods Initiative (WCSI) ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่ผสมผสานเครื่องมือทางการเงิน ได้แก่ ประกันภัยที่จ่ายค่าสินไหมอัตโนมัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ตามเงื่อนไข ประกันสุขภาพและประกันชีวิต เงินช่วยเหลือโดยตรง และเงินอุดหนุน เข้ากับแนวทางปฏิบัติในพื้นที่ที่ช่วยลดความเสี่ยงและผลกระทบจากความร้อน อาทิ อุปกรณ์ป้องกันความร้อนที่ปรับใช้ได้ตามบริบท โครงสร้างพื้นฐานด้านความเย็น ระบบเตือนภัยความร้อนล่วงหน้า และแคมเปญสร้างความตระหนักรู้และความรู้ด้านความร้อนแก่สาธารณะ นอกจากนี้ประเทศไทยแล้ว เรายังดำเนินโครงการ WCSI ในอินเดีย ปากีสถาน กานา และเซียร์ราลีโอน

ในปี 2024 HERA ได้ร่วมมือกับมูลนิธิพรูเดนซ์ เพื่อขยายโครงการ WCSI ในอินเดีย และเปิดตัวโครงการ WCSI ประเทศไทย เพื่อร่วมกันออกแบบแนวทางรับมือกับผลกระทบหลากหลายด้านของความร้อนจัดที่มีต่อผู้หญิงในภาคแรงงานนอกระบบ เราทำงานร่วมกับชุมชนแนวหน้าเพื่อทำความเข้าใจ ประเมิน และสื่อสารผลกระทบของความร้อน พร้อมทั้งร่วมกันออกแบบแนวทางป้องกันที่ดียิ่งขึ้นในโลกที่ร้อนขึ้น

เรียนรู้จากผู้หญิงในประเทศไทย

ด้วยความร่วมมือกับ HomeNet Thailand และ สถาบันเศรษฐกิจและแรงงานที่เป็นธรรม (JELI) ซึ่งเป็นองค์กรระดับนานาชาติในประเทศไทย เราได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการและกลุ่มสนทนากว่า 20 ครั้ง โดยมีแรงงานหญิงนอกระบบเข้าร่วมกว่า 260 คน ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพฯ นครปฐม สมุทรสงคราม ขอนแก่น เชียงราย และสงขลา กิจกรรมเหล่านี้เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องวิกฤตสภาพภูมิอากาศและความร้อนจัด พร้อมทั้งวางรากฐานในการทำงานร่วมกันเพื่อรับมือกับผลกระทบจากอุณหภูมิที่สูงขึ้น

จากการพูดคุยกับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในหลายภูมิภาค พบข้อสรุปที่ชัดเจนและสอดคล้องกันว่า ความร้อนจัดคือวิกฤตทั้งในด้านการเงินและสุขอนามัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ รายได้ และศักดิ์ศรีของผู้หญิงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ผลการศึกษาที่สำคัญ

- ผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว: กลุ่มผู้หญิงให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังที่เชื่อมโยงกับความร้อนจัด อาทิ ภาวะขาดน้ำ ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ เป็นลม โรคลมแดด เลือดกำเดาไหล ผื่นคัน และในบางกรณีรุนแรงถึงขั้นแท้งบุตร นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต โดยมีรายงานอาการนอนไม่หลับ วิตกกังวล หงุดหงิดง่าย และภาวะซึมเศร้า
- ความร้อนทำให้รายได้ของผู้หญิงลดลงถึงร้อยละ 50: ผู้เข้าร่วมการศึกษาให้ข้อมูลว่ารายได้ต่อวันลดลงถึงกึ่งหนึ่งเนื่องจากผลผลิตที่ลดลงและสินค้าประเภทอาหารเน่าเสียเร็วขึ้น ขณะที่การค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้า น้ำประปา และค่ารักษาพยาบาลที่สูงขึ้น ยิ่งซ้ำเติมให้ฐานะการเงินของครัวเรือนตกอยู่ในสภาวะตึงเครียด
- ร้อยละ 70 ของผู้หญิงเข้าใจเรื่องความร้อนจัดเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ: ในระยะแรก ทั้งผู้เข้าร่วมโครงการและองค์กรพันธมิตรยังไม่เห็นความเชื่อมโยงที่ชัดเจนระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับอุณหภูมิที่สูงขึ้น แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรม มุมมองที่มีต่อความร้อนได้เปลี่ยนจาก "ความรำคาญใจในชีวิตประจำวัน" ไปสู่การตระหนักว่าเป็น "ภัยคุกคามเชิงระบบ" จากวิกฤตสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่องานวิถีชีวิตและสุขภาพ
- ข้อเรียกร้องต่อแนวทางแก้ไขปัญหาคือสอดคล้องกับขนาดของวิกฤต: แม้กลุ่มผู้หญิงจะใช้กลยุทธ์ส่วนบุคคลในการปรับตัว เช่น การเปลี่ยนมาทำงานในเวลากลางคืน การทำให้เสื้อผ้าเปียก การอาบน้ำบ่อยขึ้น หรือการหาที่ร่ม แต่พวกเขาก็เน้นย้ำว่ามาตรการเหล่านี้เป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ยังมีข้อจำกัด ผู้เข้าร่วมได้เสนอแนวทางแก้ไขที่หลากหลายทั้งในเชิงการเงินและเชิงปฏิบัติ ซึ่งกลั่นกรองจากประสบการณ์จริงในพื้นที่ เพื่อตอบโต้ผลกระทบทางกาย จิตใจ และการเงินที่เกิดจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นอย่างยั่งยืน

แนวทางแก้ไขปัญหามืออาชีพกับวิกฤตความร้อนจัด

ผู้เข้าร่วมการศึกษามีความพร้อมอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนแนวทางแก้ไขปัญหาแบบรวมกลุ่มโดยมีชุมชนเป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับเสาหลัก 4 ประการของโครงการ WCSI ดังนี้:

- **นวัตกรรมเครื่องมือทางการเงิน:** ผู้เข้าร่วมสนใจร่วมออกแบบระบบการเงินในรูปแบบเดียวกับ WCSI อาทิ ประกันภัยที่จ่ายค่าสินไหมอัตโนมัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ตามเงื่อนไข เงินช่วยเหลือโดยตรง และการปรับปรุงนโยบายของแพลตฟอร์มผู้ให้บริการ เพื่อชดเชยรายได้ที่สูญเสียไปและสร้างภูมิคุ้มกันในช่วงที่เกิดคลื่นความร้อนรุนแรง
- **แนวทางการคลายความร้อนที่ใช้งานได้จริง:** กลุ่มสตรีเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเข้าถึงอุปกรณ์ป้องกันความร้อนส่วนบุคคลราคาประหยัด และการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อคลายความร้อนภายในชุมชน
- **การสร้างความรู้ความตระหนักรู้เชิงรุก:** มีการหารือถึงประโยชน์ของการให้ความรู้ การเผยแพร่ข้อมูล และระบบเตือนภัยล่วงหน้าผ่านระบบมือถือที่ปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อเพิ่มความพร้อมรับมือให้แก่กลุ่มแรงงานนอกระบบ
- **ความเป็นผู้นำในระดับภูมิภาค:** ผู้เข้าร่วมผลักดันให้มีนโยบายและการแก้ปัญหาในหลายระดับ เช่น สิทธิการลาคลอด การเข้าถึงบริการทางสาธารณสุข และการตั้งอาสาสมัครสาธารณสุขเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ

ก้าวต่อไปข้างหน้า

จากความสำเร็จและบทเรียนที่ได้รับในปี 2024 และ 2025 ในช่วงหลายปีต่อจากนี้ เรายังคงเดินหน้าสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพจากความร้อน ส่งเสริมความรู้ทางการเงิน และสะท้อนเสียงของผู้หญิงไปพร้อมกับการส่งมอบแนวทางแก้ไขปัญหความร้อนอย่างเป็นรูปธรรม รากฐานที่อิงตามหลักฐานเชิงประจักษ์ซึ่งเราสร้างขึ้นร่วมกับพันธมิตร ทำให้มั่นใจได้ว่าโครงการ WCSI จะขับเคลื่อนโดยยึดประสบการณ์และความต้องการของสตรีในภาคเศรษฐกิจนอกระบบของไทยเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ เรากำลังเสริมสร้างความร่วมมือที่มีอยู่เดิม พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายใหม่ร่วมกับพันธมิตรในระบบนิเวศที่ครอบคลุมทั้งภาครัฐ นโยบาย งานวิจัย แรงงาน และการดำเนินงานในระดับชุมชน การทำงานอย่างต่อเนื่องร่วมกับ HomeNet Thailand และการหารือในเบื้องต้นกับ กรุงเทพมหานคร (BMA) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็ก (Baan Dek Foundation) ศูนย์เตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC) ยูเนส ประเทศไทย องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ตลอดจนนักวิชาการด้านผังเมือง และนักวิจัยด้านสุขภาพจากความร้อนและความเครียดจากการทำงาน ทั้งหมดนี้ช่วยยืนยันว่างานของเราตั้งอยู่บนความต้องการและลำดับความสำคัญของชุมชน และสอดคล้องกับการดำเนินงานเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในระดับชาติที่กว้างขึ้น

เราจะร่วมกันพัฒนาแนวทางแก้ไขที่จับต้องได้เพื่อคุ้มครองสุขภาพและรายได้ของสตรี โดยมุ่งหวังที่จะสร้างให้ WCSI ประเทศไทยเป็นต้นแบบด้านการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศและการรับมือกับความร้อนในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สืบไป

ฝ่ากระแสความเปลี่ยนแปลง

ความร้อนจัดเปลี่ยนชีวิตผู้หญิงในประเทศไทยอย่างไร

ผลกระทบของความร้อนจัดในประเทศไทยที่ส่งผลต่อสตรีอย่างที่ไม่ได้ส่วน

"ฤดูร้อน" ของประเทศไทยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงช่วงเดือนมีนาคมถึงมิถุนายนอีกต่อไป แม้ว่าอุณหภูมิที่สูงทำลายสถิติจะได้รับความสนใจจากสื่อทั่วโลก เช่น คลื่นความร้อนในปี 2024 ที่อุณหภูมิพุ่งสูงถึง 50 องศาเซลเซียส และคร่าชีวิตไปมากกว่า 60 ราย แต่ในความเป็นจริง สภาวะความร้อนจัดได้กลายเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตเกือบตลอดทั้งปี การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับช่วงเวลาอากาศร้อนจัดและความชื้นสูงยาวนานขึ้น อุณหภูมิทวีความรุนแรงขึ้นในเขตเมือง การก่อสร้างที่หนาแน่น พื้นผิวคอนกรีต และพื้นที่สีเขียวจำกัดทำให้เกิดความร้อนสะสมในกรุงเทพมหานคร อุณหภูมิเฉลี่ยรายวันอยู่ที่ประมาณ 29.9 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์สูงถึงร้อยละ 80 ในแต่ละปี อุณหภูมิช่วงกลางวันในเขตเมืองจะเพิ่มขึ้น 0.018 องศาเซลเซียส ขณะที่อุณหภูมิช่วงกลางคืนเพิ่มขึ้นถึง 0.049 องศาเซลเซียส ในขณะที่พื้นที่ชนบทนั้นมีการบันทึกว่าอุณหภูมิต่ำกว่าเพียงเล็กน้อย

"อากาศร้อนจัด ไม่ใช่แค่แสงแดดที่แผดเผา แต่ทราบดีร้อนระอุด้วย แม้จะเป็นช่วงเช้า ฤดูร้อนก็ยิ่งรุนแรง ฉันมักต้องเก็บขยะภายใต้สภาวะแบบนี้ครึ่งหนึ่งถึงสองชั่วโมง ขึ้นอยู่กับภารกิจที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวัน"

— กนกวรรณ ขุนชุม (เจสสิกา) พนักงานกวาดถนน และผู้ผลิตและจำหน่ายปลาตากแห้ง

สภาพอากาศที่ร้อนจัดนี้ไม่ได้ส่งผลต่อแรงงานทุกคนเท่ากัน แรงงานนอกระบบหญิงกว่า 11 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเสาหลักของครอบครัวและพึ่งพารายได้รายวันที่ไม่แน่นอนเพียง 350-900 บาท ต้องเผชิญกับความเหลื่อมล้ำทางเพศ เศรษฐกิจ และแรงงานที่รุนแรงกว่า แม้ร้อยละ 97 ของครัวเรือนไทยจะเข้าถึงบริการทางการเงิน แต่ผู้หญิงกลุ่มนี้กลับขาดเงินออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน จนต้องกู้หนี้ยืมสินนอกระบบดอกเบี้ยสูงเมื่อมีรายจ่ายไม่คาดฝัน ด้วยข้อจำกัดทางการเงิน ผู้หญิงเหล่านี้ต้องฝืนทำงานท่ามกลางอุณหภูมิที่พุ่งสูงแม้จะเป็นอันตรายถึงชีวิต

ตัวอย่างกลุ่มอาชีพแรงงานนอกระบบ

- อาชีพกลางแจ้ง: ผู้ค้าแผงลอย ผู้ขับซักรถจักรยานยนต์รับจ้าง คนงานก่อสร้าง เกษตรกร ผู้ค้าผัก และพนักงานกวาดถนน
- อาชีพที่ทำในที่พักอาศัย: ช่างเย็บผ้าและสิ่งทอ ผู้ผลิตและแปรรูปอาหาร
- อาชีพในร่มและกึ่งเปิด : คนงานแกะเปลือกหอย ลูกจ้างทำงานบ้านและซักรีด คนงานโรงงาน ช่างตัดผม และช่างเสริมสวย และพนักงานนวดแผนโบราณ

การทำงานร่วมกับผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากความร้อนจัด

HERA (เดิมชื่อ Climate Resilience for All) เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนด้านการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศที่นำโดยผู้หญิง มุ่งเน้นการคุ้มครองสุขภาพ รายได้ และศักดิ์ศรีของผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากความร้อนจัดโดยตรง การดำเนินงานของเรายึดการรับฟังประสบการณ์ของผู้หญิงเป็นศูนย์กลาง เพื่อเป็นกระบอกเสียงและร่วมกันพัฒนาแนวทางแก้ไขที่จับต้องได้ ช่วยให้พวกเธอเตรียมพร้อมและฟื้นตัวจากสภาวะความร้อนที่เป็นอันตรายได้

ในปี 2023 เราได้เปิดตัวโครงการ Women's Climate Shock Insurance and Livelihoods Initiative (WCSI) ซึ่งเป็นรูปแบบการสร้างความพร้อมรับมือที่ทันสมัย เพื่อช่วยให้ผู้หญิงเข้าถึงทรัพยากรและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเข้ากับโลกที่ร้อนขึ้น โครงการ WCSI ผสมผสานเครื่องมือทางการเงินเพื่อบริหารความเสี่ยง เช่น ประกันภัยที่จ่ายค่าสินไหมอัตโนมัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ตามเงื่อนไข ประกันสุขภาพและประกันชีวิต เงินช่วยเหลือโดยตรง และเงินอุดหนุน ควบคู่ไปกับแนวทางปฏิบัติในพื้นที่เพื่อลดความเสี่ยง อาทิ อุปกรณ์ป้องกันความร้อนส่วนบุคคล การลงทุนเพื่อการดำรงชีวิตในระดับชุมชน โครงสร้างพื้นฐานด้านความเย็น ระบบเตือนภัยความร้อนล่วงหน้า และการประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักรู้แก่สาธารณะ

แนวทางของ WCSI ที่ยืดหยุ่นและครอบคลุมทุกมิติส่งเสริมให้ผู้หญิงมีบทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ เพื่อให้มั่นใจว่าแนวทางที่นำมาใช้ในแต่ละพื้นที่เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับวัฒนธรรม และตอบโจทย์ความต้องการที่เร่งด่วนที่สุด ปัจจุบันมีการดำเนินโครงการ WCSI ในอินเดีย ปากีสถาน สหรัฐอเมริกา กานา ไทย และเซียร์ราลีโอน ความสำเร็จจากการดำเนินงานทั่วโลกนี้พิสูจน์ให้เห็นว่า WCSI เป็นต้นแบบนวัตกรรมการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศที่สร้างภูมิคุ้มกันความร้อนจัดให้แก่ผู้หญิง และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับใช้ในประเทศอื่นๆ ต่อไป

กรณีศึกษา: โครงการ WCSI ในประเทศอินเดีย

ในปี 2024 HERA ร่วมกับสมาคมสตรีประกอบอาชีพอิสระ (SEWA), SWISS Re Public Sector Solutions และ ICICI Lombard เปิดตัวโครงการ WCSI ใน 3 รัฐของประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นนวัตกรรมประกันภัยรายย่อยและโปรแกรมเงินช่วยเหลือครั้งแรกของโลกที่บูรณาการระบบแจ้งเตือนล่วงหน้าพร้อมคำแนะนำด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนให้กลุ่มสตรีเตรียมความพร้อมและฟื้นตัวจากผลกระทบของภาวะวิกฤตความร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มเป้าหมายของโครงการประกอบด้วย ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย คนเก็บขยะ คนงานรื้อถอนเรือ เกษตรกร คนงานนาเกลือ และสตรีผู้ประกอบการอาชีพอิสระรายอื่นที่มีรายได้น้อย ซึ่งกลุ่มสตรีเหล่านี้มักต้องปฏิบัติงานท่ามกลางอุณหภูมิที่สูงกว่า 45 องศาเซลเซียส โดยมีรายได้เพียงประมาณ 3-5 ดอลลาร์สหรัฐต่อวันเท่านั้น

สมาชิก SEWA ที่ลงทะเบียนในโครงการมีสิทธิ์รับเงินช่วยเหลือโดยตรงเทียบเท่ารายได้หนึ่งวัน เมื่ออุณหภูมิพุ่งสูงถึง 40 องศาเซลเซียส โดยในปีที่ผ่านมา ผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 50,000 คนได้รับเงินช่วยเหลือครบทั้งหมด และร้อยละ 92 ได้รับเงินชดเชยจากประกันภัย

กลุ่มผู้หญิงนำเงินทุนดังกล่าวไปบริหารจัดการผลกระทบเฉพาะหน้า เช่น การจัดซื้อน้ำดื่ม การเข้ารับการรักษาพยาบาลและจัดหาอาหาร หรือการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น รวมถึงสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว อาทิ การจ่ายค่ารักษาโรคเรื้อรัง การจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ หรือลงทุนเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน นอกจากนี้ จากการสนทนากลุ่มพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนรู้สึกภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในศักดิ์ศรีของตน เนื่องจากเริ่มมีอำนาจตัดสินใจและพึ่งพาตนเองได้จากการมีบัญชีธนาคารและกระบวนการรับโอนเงินโดยตรง

ในปี 2025 HERA และพันธมิตรขยายผลโครงการ WCSI ในประเทศอินเดียจนครอบคลุมกลุ่มผู้หญิง 300,000 คน ใน 34 เขตทั่วพื้นที่ 6 รัฐและ 1 ดินแดนสหภาพ โดยสัดส่วนการสมทบเงินเข้าโครงการจากตัวผู้หญิงเองเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 การขยายตัวถึง 4 เท่านี้สะท้อนว่าแรงงานหญิงต้องการโครงการ WCSI อย่างมาก อีกทั้งยังสะท้อนถึงความจำเป็นที่ต้องมีนวัตกรรมบริหารความเสี่ยงเพื่อกลุ่มผู้หญิงเปราะบางในวงกว้าง

เรียนรู้จากผู้หญิงในประเทศไทย

ในประเทศไทย HERA ร่วมมือกับ HomeNet Thailand และสถาบันเศรษฐกิจและแรงงานที่เป็นธรรม (JELI) ซึ่งเป็นองค์กรระดับฐานรากในพื้นที่ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการและการสนทนากลุ่มกว่า 20 ครั้ง ครอบคลุมกลุ่มแรงงานหญิงโดยตรงกว่า 260 คน และสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ถึงผู้คนอีกกว่า 20,000 คน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรสงคราม ขอนแก่น เชียงราย และสงขลา การสร้างพันธมิตรที่เข้มแข็งในระดับท้องถิ่นถือเป็นรากฐานสำคัญของแนวทางการดำเนินงานและรูปแบบโครงการ WCSI ของเรา

ก่อนหน้านี้ ประเด็นเรื่องความร้อนจัดยังไม่ใช่งานหลักของ JELI หรือ HomeNet Thailand แต่ในช่วงเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการ เราได้ทำงานร่วมกับพันธมิตรเหล่านี้เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องภูมิอากาศและความร้อน พร้อมทั้งเสริมสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการนำการสนทนาอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานดังกล่าวไม่เพียงช่วยสร้างความตระหนักแก่กลุ่มแรงงานหญิงเท่านั้น แต่ยังมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้องค์กรพันธมิตรปรับเปลี่ยนลำดับความสำคัญ และหันมาขับเคลื่อนนโยบายเพื่อรับมือกับวิกฤตความร้อนจัดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างจริงจัง

โครงการ WCSI ในทุกประเทศเริ่มต้นจากการรับฟังเสียงของผู้หญิงที่ต้องเผชิญกับความร้อนโดยตรง เพื่อสร้างความเข้าใจเชิงลึกต่อผลกระทบด้านสุขภาพ การดำรงชีวิต และวิถีชีวิตประจำวันจากประสบการณ์จริง การดำเนินงานเช่นนี้ไม่เพียงช่วยสร้างความไว้วางใจและการยอมรับจากชุมชนเท่านั้น แต่ยังช่วยประกันว่าการวางโครงสร้างโครงการอ้างอิงจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้ เรายังทำงานร่วมกับพันธมิตรเพื่อออกแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการที่มุ่งสร้างพื้นที่ปลอดภัย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้แบ่งปันข้อมูลและเรียนรู้ร่วมกัน

รูปที่ 1. แผนที่สถานที่จัดอบรมปฏิบัติการในประเทศไทย

“จุดเด่นที่ทำให้ HERA เป็นพันธมิตรที่สำคัญ คือการส่งเสริมศักยภาพและความมั่นใจให้เราก้าวขึ้นเป็นผู้นำด้านการรับมือกับวิกฤตความร้อน ในสภาวะที่องค์ความรู้และการสนับสนุนด้านการปรับตัวของแรงงานนอกระบบยังจำกัดอยู่มาก การประชุมเชิงปฏิบัติการช่วยให้ผู้เข้าร่วมก้าวข้ามความเข้าใจเรื่องสภาพภูมิอากาศในระดับผิวเผินสู่การตระหนักว่าความร้อนคือภัยคุกคามที่รุนแรงและใกล้ตัวกว่าที่คิด”

— HomeNet Thailand

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนินไปตามขั้นตอนและเป้าหมายหลัก ดังนี้:

1. **การสำรวจ :** ประเมินความรู้ของผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงผลกระทบจากความร้อนจัดที่มีต่อสุขภาพและวิถีชีวิตของสตรี
2. **การให้ความรู้:** ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะความร้อนจัด และผลกระทบต่อสุขภาพและการประกอบอาชีพ
3. **การรับฟัง:** เปิดพื้นที่ให้ผู้เข้าร่วมได้แบ่งปันประสบการณ์ตรงจากการเผชิญกับความร้อนจัด
4. **การระบุแนวทาง:** รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับบริบทและประสบการณ์ จริงในท้องถิ่น
5. **การประเมินผล:** สำรวจหลังจบการประชุมเพื่อวัดระดับการรับรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วม

ผลกระทบของความร้อนจัดต่อแรงงานหญิงนอกระบบในประเทศไทย

การประชุมเชิงปฏิบัติการเปิดพื้นที่ให้ผู้เข้าร่วมได้บอกเล่าเรื่องราวของตนเอง ซึ่งหลายครั้งเป็นการแบ่งปันข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสุขภาพและชีวิตครอบครัว โดยผลการศึกษาพบว่าแรงงานหญิงในทุกกลุ่มอาชีพต่างเผชิญกับปัญหาสุขภาพที่รุนแรงขึ้นและรายได้ที่ลดลงเนื่องจากความร้อนจัด อีกทั้งยังมีปัจจัยเสริมจากสภาพสังคมและวัฒนธรรม เช่น ภาระการดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น และความกังวลเกี่ยวกับการถูกคุกคามทางเพศ

ข้อมูลเหล่านี้อ้างอิงจากข้อมูลเชิงคุณภาพที่รวบรวมผ่านกระบวนการกลุ่มและการสำรวจโดยองค์กรพันธมิตร แม้จะสะท้อนประสบการณ์จริงของแรงงานหญิงนอกระบบได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามข้อมูลนี้มาจากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะราย ซึ่งอาจไม่ได้เป็นตัวแทนทางสถิติของแรงงานนอกระบบทั้งหมดในประเทศไทย

ผลกระทบด้านสุขภาพ

จากการสนทนากลุ่มและการประชุมเชิงปฏิบัติการ แรงงานหญิงได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังที่เชื่อมโยงกับความร้อนจัดโดยตรง อาการเหล่านี้ประกอบด้วย ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ หน้ามืดเป็นลม ไรคลมแดด เลือดกำเดาไหล ผดผื่นคัน และในบางกรณีรุนแรงถึงขั้นแท้งบุตร (รูปที่ 2)

- ร้อยละ 90 ของผู้เข้าร่วม ระบุว่ามีอาการปวดศีรษะ โดยพบอัตราที่สูงกว่าในกลุ่มผู้ขับซักรถจักรยานยนต์รับจ้าง ซึ่งร้อยละ 25 ในกลุ่มนี้ระบุว่าเคยมีอาการหน้ามืดเป็นลมร่วมด้วย
- แรงงานหญิงให้ข้อมูลเกี่ยวกับผดผื่นคันจากความร้อนที่สร้างความทรมาน จนต้องใช้ผ้าเย็นและยาทาบ่อยครั้งเพื่อบรรเทาอาการระคายเคืองผิวหนัง
- ปัญหาสุขภาพจิตเป็นเรื่องที่พบได้ทั่วไป ทั้งอาการหงุดหงิดง่าย ความวิตกกังวล การนอนไม่หลับ และภาวะซึมเศร้า โดยเฉพาะในกลุ่มสตรีที่ต้องรับภาระทำงานนอกบ้านที่สร้างรายได้ควบคู่ไปกับการดูแลสมาชิกในครอบครัว
- กลุ่มผู้ขับซักรถจักรยานยนต์รับจ้างหญิงร่วมแบ่งปันความยากลำบากในช่วงการมีประจำเดือน ซึ่งการที่มีเหงื่อออกมากเกินไปทำให้การสวมใส่ผ้าอนามัยเป็นเรื่องที่ทรมานอย่างยิ่ง ประกอบกับการขาดแคลนห้องน้ำที่สะอาด ยิ่งส่งผลให้เกิดความไม่สบายตัวและเกิดปัญหากลิ่นไม่พึงประสงค์

- การยอมเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเพื่อการดูแลส่วนบุคคลเป็นเรื่องที่พบได้ทั่วไป โดยผู้หญิงบางส่วนถูกบีบให้ต้องเปลี่ยนไปใช้ผ้าอนามัยแบบสอดที่มีราคาสูงกว่าเพื่อให้ยังทำงานได้คล่องตัว ส่งผลให้ต้องเจียดรายได้ไปจากค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่น ๆ
- กลุ่มผู้ค้าแผงลอยขายอาหารระบุว่าพบอาการติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะเพิ่มขึ้น เนื่องจากหลีกเลี่ยงการเข้าห้องน้ำในช่วงที่มีลูกค้าจำนวนมาก เพื่อรักษายอดขายและรายได้ให้ได้มากที่สุด
- ค่ารักษาพยาบาลอาจสูงถึง 3 ถึง 10 เท่าของรายได้รายวัน กลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้ารับการรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับความร้อน ผู้เข้าร่วมจำนวนมากมองว่าประกันภัยส่วนบุคคลมีราคาแพง ขณะที่ความคุ้มครองของสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลภาครัฐสำหรับโรคจากความร้อนนั้นยังมีจำกัด นอกจากนี้ยังพบปัญหาการเข้าแถวรอที่ยาวนานและค่าใช้จ่ายในการไปคลินิกแต่ละครั้งที่สูงถึงประมาณ 1,000 บาท ซึ่งบ่อยครั้งสูงกว่ารายได้ทั้งวันของพวกเขา

จุดที่เกินร่างกายจะรับไหว สุภาพร เจริญชัยถาวรจิต (ก้อย), 42, คนขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง

ก้อยนั่งอยู่บนรถจักรยานยนต์ที่จอดจอดวิน ปาดเหงื่อออกจากใบหน้าและตรวจสอบพยากรณ์อากาศในโทรศัพท์มือถือ สำหรับคนขับวัย 42 ปีรายนี้ ความร้อนคืออุปสรรคทางกายภาพที่กำหนดว่าเธอจะทำงานได้มากน้อยและมีประสิทธิภาพเพียงใด

“พออากาศเริ่มร้อน ฉันก็เริ่มปวดหัวและเวียนหัวจนขับรถต่อไม่ไหว ต้องพัก... บางวันก็ออกไปทำงานไม่ไหวเลยด้วยซ้ำ” ก้อยเล่า

ในช่วงที่อากาศร้อนจัดจนทำลายสถิติเมื่อเดือนเมษายน 2025 ก้อยต้องเผชิญกับจุดที่ร่างกายรับไม่ไหว ขณะนั้นเธอตั้งครุฑได้สองเดือนและกำลังถูกบีบให้ทำงานหนักเกินขีดจำกัดของตัวเอง ในระหว่างที่ทำงานท่ามกลางไอร้อนระอุของเทศกาลสงกรานต์ เธอเริ่มมีอาการปวดท้องอย่างรุนแรงและมีเลือดออก

“ความร้อนนั้นเกินจะทน... สุดท้ายฉันก็แก่” เธอกล่าว

แม้จะเจ็บปวด เธอเลือกที่จะไม่ไปโรงพยาบาลเพราะกังวลเรื่องค่ารักษาและการขาดรายได้หากต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานาน เธอทำเพียงปฏิบัติตามคำแนะนำของร้านขายยา ใช้การประคบอุ่น และกลับไปทำงานหลังจากพักได้เพียงห้าวัน

สุขภาพของคนในครอบครัวเธอก็ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิเช่นกัน ณ บ้านเกิดของเธอ แม่วัย 78 ปีซึ่งขาดการและเคยผ่าตัดดวงตา ต้องเผชิญกับความยากลำบากในการหายใจเมื่ออากาศหยุดนิ่งและร้อนอบอ้าว

“แม่เดินไม่ได้ และแค่นั่งอยู่ในบ้านอย่างเดียวก็เหนื่อยแล้ว เพราะมีปัญหาการหายใจเป็นทุนเดิม” ก้อยให้ข้อมูลและอธิบายว่าทำไมจึงซื้อพัดลมไอเย็นราคา 5,000 บาทมาให้แม่เพื่อช่วยบรรเทาความร้อน

ก้อยและสามีใช้ผ้าเย็น ต้มน้ำเย็น และซื้อยาสามัญประจำบ้านมาบรรเทาความเหนื่อยล้าทางร่างกายแทนการไปโรงพยาบาล สภาพอากาศร้อนจัดจึงไม่ใช่เพียงเรื่องของสิ่งแวดล้อม แต่เป็นภัยคุกคามโดยตรงต่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของก้อยรวมถึงสมาชิกในครอบครัว

ผลกระทบด้านการเงิน

ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการจำนวนมากดำรงชีวิตและเลี้ยงดูครอบครัวด้วยรายได้รายวัน โดยมีเงินสำรองฉุกเฉินเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย แม้รายได้จะลดลงเพียงเล็กน้อยก็ส่งผลให้ความเครียดและความกดดันทางการเงินเพิ่มสูงขึ้น จนบีบบังคับให้ต้องทำงานต่อไปท่ามกลางสภาวะที่เป็นอันตราย เมื่อภาระค่าใช้จ่ายตึงตัวอยู่แล้ว ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นและการสูญเสียรายได้เหล่านี้จึงยิ่งบั่นทอนความมั่นคงทางการเงินของครัวเรือน

แรงงานหญิงระบุถึงผลกระทบหลายด้านต่อความมั่นคงทางการเงินเนื่องจากอุณหภูมิที่สูงขึ้น (รูปที่ 2) ดังนี้

- กลุ่มผู้แปรรูปอาหารทะเล: รายได้ลดลงร้อยละ 75 โดยในวันที่อากาศร้อน รายได้รายวันมักตกลงจากเฉลี่ย 300-400 บาท เหลือเพียง 100 บาท เนื่องจากความร้อนจัดทำให้อาหารเน่าเสียเร็วและสูญเสียสินค้าในคลัง
- กลุ่มช่างทอในครัวเรือน: ผลิตภาพลดลงร้อยละ 50 โดยปริมาณงานที่ทำได้ลดลงอย่างมาก เช่น จากเดิมसानตะกร้าได้วันละ 10 ใบ เหลือเพียง 5 ใบ เนื่องจากอุณหภูมิที่พุ่งสูงทำงานในช่วงเวลา 11:00 น. ถึง 15:00 น. ไม่ได้
- กลุ่มผู้ขับขีรถจักรยานยนต์: รายได้ลดลงร้อยละ 50 โดยรายได้รายวันลดลงจาก 800 บาท เหลือ 400 บาท เนื่องจากผู้ขับขี่ถูกบีบให้ต้องลดชั่วโมงทำงานในช่วงที่ร้อนจัด ซึ่งเป็นช่วงที่ความต้องการของผู้โดยสารหายไปหรือสภาวะบนท้องถนนอันตรายเกินกว่าจะปฏิบัติงาน
- ค่าไฟฟ้า: เพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า โดยค่าสาธารณูปโภคพุ่งสูงขึ้นจากการใช้เครื่องปรับอากาศและพัดลมมากขึ้นในช่วงที่มีคลื่นความร้อน ซึ่งค่าไฟเพียงเดือนเดียวอาจสูงเกือบเท่ากับรายได้ทั้งสัปดาห์
- ค่าน้ำ: พุ่งสูงขึ้นร้อยละ 75-80 เนื่องจากผู้เข้าร่วมระบุว่าค่าใช้จ่ายส่วนนี้เพิ่มขึ้นมหาศาล เพราะสมาชิกในครอบครัวจำเป็นต้องอาบน้ำบ่อยขึ้นเพื่อควบคุมอุณหภูมิร่างกายและป้องกันการติดเชื้อมากจากผิวหนังจากความร้อน
- แรงงานทำงานบ้านและช่างเย็บผ้า: เผชิญกับความล่าช้าในการทำงานอย่างมาก เนื่องจากเครื่องเย็บผ้าและเครื่องซักผ้าเกิดความร้อนสูงเกินไปจนใช้งานไม่ได้ ส่งผลให้ต้องทำงานหนักด้วยมือท่ามกลางอุณหภูมิที่สูง
- ผู้ค้าแผงลอย: ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อกำไรสุทธิ เนื่องจากสินค้าเน่าเสียเพิ่มขึ้นและขาดแคลนลูกค้าในช่วงที่ร้อนที่สุดของวัน ทำให้ต้องแบกรับต้นทุนของสินค้า

สรุปข้อมูลจากการสำรวจ: ผลกระทบของความร้อนต่อแรงงานหญิง

ต้นทุนสูงขึ้น เบญจวรรณ ศิริเวชอำนวยกิจ (เบญ), 47 ปี ผู้ค้าอาหารแพนลอย

เบญขายอาหารเหนือในจังหวัดเชียงราย มีตั้งแต่ไส้อั่วสูตรดั้งเดิมไปจนถึงน้ำผักผลไม้สกัดเย็น เบญตั้งแผงขายที่ถนนคนเดินวันเสาร์และถนนคนม่วนวันอาทิตย์ ซึ่งทั้งสองแห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีผู้คนพลุกพล่าน แต่ไม่ว่าจะขายที่ใด สภาพอากาศกลายเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลว่ายอดขายจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่

“ถ้าอากาศร้อนจัด บางคนตัดสินใจไม่ออกจากบ้านเลย” เบญพูด

นอกจากจำนวนลูกค้าที่ลดลง ความร้อนยังทำให้ต้นทุนของเบญสูงขึ้น เนื่องจากอาหารที่มีส่วนผสมของกะทิหรือถั่วเน่าเสียได้ง่ายขึ้น ผักเหี่ยวเร็ว ผลไม้เน่าหืนและผิวแห้ง เบญต้องซื้อน้ำแข็งเพิ่มเป็นสี่กระสอบจากเดิมที่เคยใช้เพียงสองกระสอบเพื่อให้ผลไม้เย็นเท่านั้น

“ผลไม้ต้องเย็นจัดเท่านั้นถึงจะสดชื่น”

เบญทดลองขายในแพลตฟอร์มส่งถึงบ้าน แต่จำเป็นต้องปรับราคาสินค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 35 เพื่อแบกรับต้นทุนค่าบริการ

เบญตั้งข้อสังเกตว่า “ลูกค้าสั่งอาหารน้อยลงจริง ถ้าฉันไปส่งอาหารด้วยตัวเอง ลูกค้าจะได้ราคาที่ถูกกว่าสั่งผ่านแพลตฟอร์ม”

อย่างไรก็ตาม การส่งอาหารท่ามกลางอากาศร้อนจัดส่งผลต่อกำลังในช่วงเวลาที่เหลือของวัน “พอกลับถึงบ้านฉันก็หมดแรง”

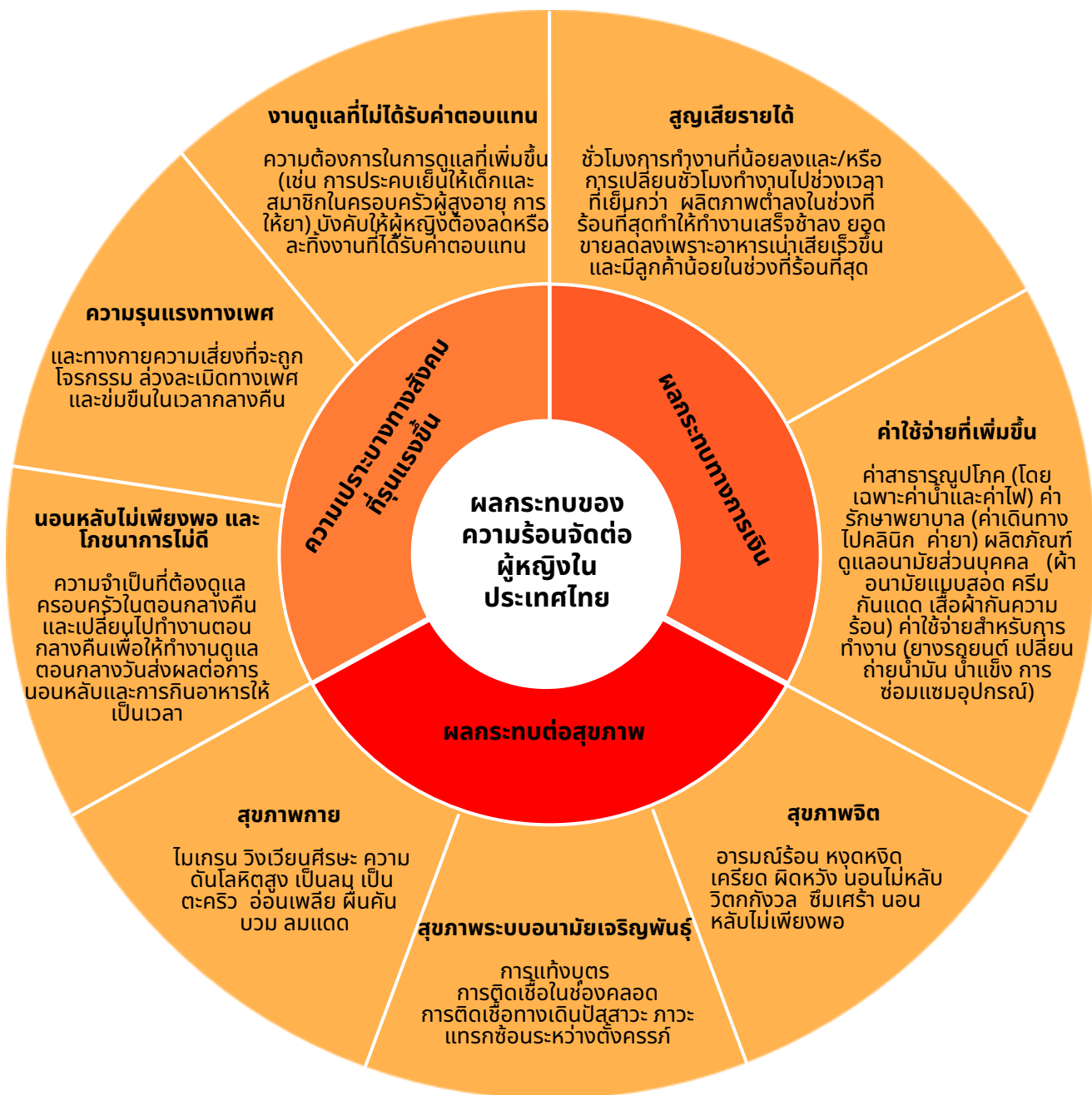
ความเปราะบางทางสังคมอันซ้ำซ้อน

ความร้อนสุดขั้วซ้ำเติมปัญหาสังคมในระดับลึก นอกเหนือจากภาระด้านสุขภาพและการเงิน ปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อผู้หญิงในแรงงานนอกระบบอย่างรุนแรง ความเป็นจริงทางสังคมและวัฒนธรรม ตั้งแต่ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยไปจนถึงแรงงานที่มองไม่เห็น สร้าง “ภาระสองเท่า” ที่กักขังผู้หญิงไว้ในวงจรความเหนื่อยล้าและความอ่อนแอ พร้อมทั้งตอกย้ำความเสี่ยงที่มีอยู่เดิมในระดับโลก ผู้หญิงแบกรับงานดูแลที่ไม่ได้ค่าจ้างสูงถึงร้อยละ 75 ระบบเศรษฐกิจยังคงละเลยปัจจัยนี้ ทั้งที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศ (รูปภาพที่ 2)

- **ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่เพิ่มสูงขึ้น** ผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการเผชิญความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่รุนแรงขึ้น กลุ่มผู้หญิงขบวนการนายนต์รับจ้างแจ้งว่า พวกเธอเผชิญความเสี่ยงต่อการถูกลักทรัพย์ การละเมิดทางเพศ การคุกคามทางเพศ และการข่มขืนเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องเปลี่ยนมาทำงานกะกลางคืนเพื่อหลีกเลี่ยงอากาศร้อนตอนกลางวัน การทำงานกลางคืนหลายชั่วโมงเพื่อให้มีรายได้เท่ากับช่วงกลางวัน ยิ่งเพิ่มโอกาสให้พวกเธอเผชิญกับความเครียดเหล่านี้มากขึ้น
- **ผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการระบุว่า อากาศที่ร้อนจัดทำให้ภาระการดูแลเด็ก** ผู้สูงอายุ และสัตว์เลี้ยงเพิ่มสูงขึ้น จนผู้หญิงไม่มีเวลาดูแลสุขภาพกายและใจของตนเอง ภาระเหล่านี้ยังจำกัดเวลาและโอกาสในการทำงานสร้างรายได้ ส่งผลให้ความมั่นคงทางการเงินลดลงและบั่นทอนขีดความสามารถในการปรับตัวต่อวิกฤตภูมิอากาศ

- **ผู้หญิงส่วนใหญ่ตกอยู่ใน 'กับดักความเหนื่อยล้า'** เนื่องจากต้องทำทั้งหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวและเป็นผู้ดูแลหลัก ผู้หญิงหลายคนย้ายเวลาทำงานไปช่วงกลางคืนเพื่อป้องกันสินค้าเน่าเสียและดูแลคนในครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากความร้อนในช่วงกลางวัน เช่น คนงานแกะหอยที่ต้องแปรรูปสินค้าตอนกลางคืนเพื่อไม่ให้ของเสีย และใช้เวลาช่วงกลางวันดูแลลูกแทน ผู้หญิงอีกคนยอมเสียรายได้เพื่อใช้เวลาช่วงที่ร้อนที่สุดของวันเช็ดตัวให้ลูกที่เป็นผื่นร้อนและดูแลผู้สูงอายุที่เผชิญภาวะตัวร้อนจัด การสลับเวลาทำงานเช่นนี้ทำลายโอกาสในการพักผ่อนและการนอนหลับ เมื่อขาดสิทธิลาคลอด บริการเลี้ยงดูเด็ก หรือระบบรองรับทางการเงินที่เพียงพอ ผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการจึงถูกบีบให้ทำงานในสภาวะเหนื่อยล้าสุดขีดท่ามกลางวิกฤตความร้อนที่อันตรายที่สุด

รูปที่ 2. ผลกระทบของความร้อนจัดต่อผู้หญิงในประเทศไทย

ทำงานวันละ 24 ชั่วโมง

วันทา วิไลลักษณ์ (น้อย) อายุ 67 ปี อดีตลูกจ้างทำงานบ้าน

น้อยทำงานเป็นแม่บ้านมานานเกือบ 30 ปี หลังจากทำความสะอาดบ้านตลอดทั้งวันจนเกือบเป็นลม งานของน้อยก็ยังไม่จบลงเพียงเท่านั้น

น้อยอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ กับสามี ลูกชาย ลูกสะใภ้ และหลานสาวอีกสองคนในบ้านหลังเดียวกัน

“พอกลับจากทำงาน ฉันยังต้องทำอาหาร ดูแลสามี ทำความสะอาดบ้าน และซักผ้าเองทั้งหมด เหมือนต้องทำงานสองกะในวันเดียว”

น้อยรับหน้าที่หลักในการดูแลสามีซึ่งป่วยเป็นโรคหัวใจ สภาพอากาศร้อนจัดส่งผลกระทบต่อสุขภาพของสามีอย่างรุนแรงเป็นพิเศษ

“ฉันกลัวว่าเขาจะวูบ” น้อยกล่าว

“อากาศแบบนี้ เขาหายใจลำบากกว่าเดิม ฉันต้องคอยหาน้ำให้ดื่ม และคอยย้ายพัดลมตามตัวเขาตลอดเวลา”

แม้ลูกชายและลูกสะใภ้อาศัยอยู่บ้านเดียวกัน แต่ทั้งคู่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ภาระงานบ้านเกือบทั้งหมดรวมถึงการดูแลหลานสาวสองคนจึงตกอยู่ที่น้อยคนเดียว เด็ก ๆ ได้รับผลกระทบจากอากาศร้อนเช่นกัน ผิวเด็กบอบบางและมักเกิดผดผื่นคันอยู่เสมอ

ในวันที่อากาศร้อนระอุ การอยู่บ้านพร้อมหน้ากับหลานสองคนและสามีหมายถึงภาระงานที่เพิ่มขึ้นเป็นสามเท่า ทั้งการเช็ดตัวให้เด็กๆ การดูแลสามี และการทำความสะอาดห้องเพื่อไม่ให้อับชื้น

“บางวันรู้สึกเหมือนใช้เวลาทั้งวันไปกับการดูแลคนอื่นจนไม่มีแม้แต่วิชาล้างผัก ฉันเองก็ร้อนจนแทบตายแต่ยังต้องคอยดูแลทุกคน”

การผลักดันความเปลี่ยนแปลง

ในช่วงเริ่มต้นของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่มากนักว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความร้อนจัดส่งผลต่อสุขภาพ รายได้ และความมั่นคงทางการเงินอย่างไร แต่หลังจากสิ้นสุดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงผลกระทบเหล่านี้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ

- ร้อยละ 99 เชื่อว่าความร้อนจัดเป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อชีวิตและความเป็นอยู่
- ร้อยละ 96 เชื่อมโยงความร้อนจัดเข้ากับการสูญเสียรายได้ ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และความเสี่ยงด้านสุขภาพ
- ร้อยละ 71 รู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพิ่มขึ้นกว้าง ๆ หลังจบการอบรมเชิงปฏิบัติการ
- ร้อยละ 70 เข้าใจชัดเจนผลกระทบของความร้อนจัดต่อสถานที่ทำงานและการดำเนินชีวิตมากขึ้น

ความตระหนักที่เพิ่มขึ้นนี้เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ โดยช่วยให้ทั้งกลุ่มแรงงานและองค์กรต่าง ๆ มองเห็นความสำคัญและเร่งดำเนินการรับมือกับปัญหาความร้อน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงความสำคัญของการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านความร้อนและสุขภาพ

แปลงความรู้เป็นการปฏิบัติ

การปรับเปลี่ยนความรู้สู่การปฏิบัติ แม้ยังมีช่องว่างเชิงระบบ แต่การอบรมเชิงปฏิบัติการแสดงให้เห็นว่าการสร้างความตระหนักช่วยให้เกิดการปรับตัวเพื่อรักษาชีวิตได้อย่างรวดเร็ว เพชร แม่ค้าขายอาหาร อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน และผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบ่งปันประสบการณ์ว่า การฝึกอบรมช่วยเปลี่ยนผ่านจากการทำความเข้าใจ "สาเหตุ" ของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไปสู่ "วิธีการ" เอาตัวรอดในแต่ละวัน

“พวกเราคุยกันในหมู่เพื่อนว่า ถ้าอากาศร้อนจัดขณะทำงาน ให้หยุดพักและอยู่ใต้ร่มไม้ วิธีนี้ช่วยคลายร้อนได้มาก”

เพชรส่งความรู้ต่อให้ญาติพี่น้อง เพื่อช่วยให้ตนเองและครอบครัวรับมือกับความร้อนได้อย่างปลอดภัย

ผู้เข้าร่วม: การกำหนดแนวทางแก้ไขที่ใช้ได้จริง

การอบรมนี้เป็นเวทีให้ผู้เข้าร่วมร่วมออกแบบแนวทางคุ้มครองสุขภาพและรายได้จากวิกฤตความร้อน โดยเปลี่ยนจากการปรับตัวรายบุคคลสู่ความสนใจในมาตรการแก้ปัญหาในระดับโครงสร้าง ทั้งการเยียวยาทางการเงิน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการลงทุนในชุมชน เพื่อรับมือความท้าทายที่เชื่อมโยงกันทั้งด้านภูมิอากาศ สุขภาพ และความมั่นคงทางรายได้

ร่วมออกแบบการลุกขึ้นสู้: จากบทเรียนสู่ทางออก

จากบทสนทนาเหล่านี้ ผู้เข้าร่วมอบรมได้เปลี่ยนจากการตั้งรับมาเป็นการร่วมหาทางออก โดยจัดทำแผนงานที่ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์คลายร้อน การสื่อสาร และความคุ้มครองทางการเงิน ขณะนี้เรากำลังผลักดันแนวทางเหล่านี้สู่ระดับนโยบายร่วมกับภาครัฐและพันธมิตร เพื่อตอบโจทยความต้องการของผู้หญิงที่ต้องเผชิญกับวิกฤตความร้อนรุนแรงโดยตรง

การสื่อสารและการมีส่วนร่วม

- ยกระดับความเข้าใจด้านภัยความร้อน: ลงทุนพัฒนาสื่อการสอนสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนและเปิดตัวกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้แก่สาธารณชน
- สร้างระบบแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับเหตุการณ์ความร้อนจัด: บูรณาการระบบเข้ากับเครือข่ายชุมชนและช่องทางการสื่อสารของกลุ่มงานรับจ้างผ่านแอปพลิเคชันเดิมที่มีอยู่
- แบ่งปันเรื่องราว บทเรียน และประสบการณ์ส่วนตัวอย่างต่อเนื่อง: ส่งต่อข้อมูลให้ครอบครัว เพื่อน และสมาชิกในชุมชน เพื่อสร้างความรับรู้ร่วมกัน

การปรับตัวในที่ทำงานและชุมชน

- บูรณาการแนวทางคลายความร้อนเข้ากับที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน ชุมชน และตลาดริมทาง: ติดตั้งจุดบริการน้ำดื่ม พื้นที่พักผ่อนในร่ม ใช้สีสะท้อนความร้อนเพื่อลดอุณหภูมิอาคาร รวมถึงการติดตั้งระบบพ่นละอองน้ำและสเปรย์ฉีดพ่นน้ำ
- ใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย: เช่น เสื้อกั๊กลดความร้อนและหมวกปีกกว้างเพื่อปกป้องผิวจากรังสี UV และช่วยควบคุมอุณหภูมิแกนกลางของร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพ

การคุ้มครองทางการเงินและการถ่ายโอนความเสี่ยง

- ร่วมออกแบบและใช้งานประกันภัยแบบจ่ายอัตโนมัติ และการช่วยเหลือด้วยเงินสดโดยตรง: กำหนดเงื่อนไขการจ่ายเงินตามระดับอุณหภูมิที่ระบุไว้ล่วงหน้า เพื่อชดเชยรายได้ที่สูญเสียไปและช่วยสร้างรากฐานการลุกขึ้นสู้ทางการเงินต่อวิกฤตความร้อนจัด
- นำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ครอบคลุม: ผ่านระบบประกันสังคม กลุ่มออมทรัพย์ สินเชื่อที่คำนึงถึงสภาพภูมิอากาศ และแผนการผ่อนชำระดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวของผู้หญิง เช่น การซื้ออุปกรณ์ป้องกันความร้อน อุปกรณ์สวมใส่ และนวัตกรรมคลายความร้อนอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างการลุกขึ้นสู้กับความร้อนให้กับกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบหนักที่สุด

© HERA

อาสาสมัครสาธารณสุขทุกกลไกขับเคลื่อนงานชุมชน

เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2025 อาสาสมัครสาธารณสุข 20 คนได้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ อาสาสมัครเหล่านี้คือแรงขับเคลื่อนสำคัญของระบบสาธารณสุขปฐมภูมิในไทย โดยมีบทบาทให้ความรู้ป้องกันโรค รณรงค์ด้านสุขภาพ และสำรวจข้อมูลสุขภาพครัวเรือนในการอบรมครั้งนี้ กลุ่มอาสาสมัครเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการฝึกทักษะคัดกรองและดูแลผู้ป่วยจากความร้อน พร้อมสนใจเรียนรู้ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างมาก การลงทุนด้านการศึกษาและทำงานร่วมกับอาสาสมัครกลุ่มนี้จะช่วยขยายผลการสร้างความตระหนักรู้เรื่องผลกระทบจากความร้อนรุนแรงสู่กลุ่มผู้หญิงในไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมให้มีการพูดคุยอย่างต่อเนื่อง

การอบรมเชิงปฏิบัติการได้รับการตอบรับดียิ่ง ผู้เข้าร่วมต้องการให้มีการพูดคุยกันอย่างต่อเนื่อง และเสนอให้ HERA ขยายการให้ความรู้เรื่องความร้อนจัดไปสู่ผู้หญิงทั่วประเทศไทยมากขึ้น หลายคนระบุว่าตนเองรู้สึกมีพลังและพร้อมส่งต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้ครอบครัวและเพื่อนฝูง เพื่อนำแนวทางแก้ไขใหม่ๆ ไปใช้ในชุมชน

ในช่วงหลายเดือนหลังจบการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรายังคงร่วมมือกับ HomeNet Thailand และ JELI เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านสุขภาพจากความร้อนผ่านช่องทางต่างๆ รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์อย่าง Facebook และ LINE อย่างต่อเนื่อง

- **ความร่วมมือกับ HomeNet Thailand:** มียอดการเข้าชมโพสต์สะสม 28,830 ครั้ง และการแชร์ 229 ครั้ง โดยมีการปฏิสัมพันธ์ 399 ครั้ง ที่เน้นประเด็นความแตกต่างทางสรีระและการเงินระหว่างผู้ชายและผู้หญิงต่อผลกระทบจากความร้อน ขณะที่อีก 117 ครั้งเน้นไปที่แนวทางการลุกขึ้นสู้ของท้องถิ่น ซึ่งช่วยเชื่อมโยงระหว่างสภาพภูมิอากาศและมีผู้หญิงชาย
- **ความร่วมมือกับ JELI:** เข้าถึงแรงงานมากกว่า 23,600 คน โดยอย่างน้อยร้อยละ 50 เป็นผู้หญิง การดำเนินงานผ่านกิจกรรมใน Facebook มียอดการเข้าชม 22,607 ครั้ง ครอบคลุมสหภาพแรงงานและกลุ่มเครือข่ายแรงงาน 10 แห่ง นอกจากนี้ การสำรวจผ่านกลุ่ม LINE ที่มีสมาชิก 744 คน จาก 5 เครือข่ายแรงงาน รวมถึงกลุ่มผู้หญิงที่ขับขีรถจักรยานยนต์ให้บริการรับ-ส่งอาหาร พาส หรือเอกสาร และนักกิจกรรมด้านแรงงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดจำข้อมูลความเสี่ยงด้านสุขภาพจากความร้อนได้ถูกต้อง โดยผู้หญิงแสดงให้เห็นว่าตระหนักถึงภัยสุขภาพและความเปราะบางทางเพศที่สูงกว่าอย่างเห็นได้ชัด

ผลสำรวจผ่านสื่อสังคมออนไลน์หลังจบการอบรมเชิงปฏิบัติการระบุว่า ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพจากความร้อนเพิ่มขึ้น

- ผู้หญิงยังคงจำและเข้าใจผลกระทบของความร้อนจัดที่มีต่อสุขภาพและการดำเนินชีวิตได้ดี
- ผู้หญิงเริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ทั้งการปรับเวลาทำงาน การลดการสัมผัสความร้อน การซื้อและใช้อุปกรณ์ป้องกันความร้อน รวมถึงการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำงานให้ดีขึ้น
- ผู้หญิงกลุ่มนี้ยังแบ่งปันข้อมูลต่อให้เพื่อนร่วมงาน เพื่อนฝูง และเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างเครือข่ายการรับมือในวงกว้าง

โปรแกรม WCSI ที่ออกแบบเฉพาะสำหรับประเทศไทย

ขณะนี้ HERA กำลังขยายผลโปรแกรม WCSI ในไทยสู่การแก้ปัญหาความร้อนเชิงกลยุทธ์ โดยใช้ฐานข้อมูลและภาคีเครือข่ายเพื่อเพิ่มขอบเขตผลกระทบ ผ่านกระบวนการประเมินสำคัญ 2 ด้าน คือ 1) ความไว้วางใจในการทำงานเชิงลึก เพื่อให้การดำเนินงานตอบสนองประสบการณ์จริงและความต้องการของผู้หญิงในพื้นที่ และ 2) ความรอบรู้ด้านสุขภาพและความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งสะท้อนถึงขีดความสามารถในการปรับตัวและรับมือของชุมชนที่เข้มแข็งขึ้นอย่างยั่งยืน

ด้วยความร่วมมือและผลลัพธ์ที่ยอดเยี่ยม เราจึงก้าวเข้าสู่ระยะต่อไปของโปรแกรม WCSI ในประเทศไทย โดยเปลี่ยนจากการสร้างความตระหนักรู้ขั้นพื้นฐาน ไปสู่การออกแบบและส่งมอบแนวทางแก้ไขปัญหา

จากการดำเนินงานในปี 2024 ถึง 2025 ที่มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลผลกระทบ การสร้างความตระหนักรู้ และร่วมออกแบบทางออก ปัจจุบันเราได้เปิดตัวแผนงานปี 2026 ถึง 2028 เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานที่ตอบโจทย์มีผู้หญิงชายในระดับท้องถิ่น แนวทางแก้ไขเหล่านี้มาจากข้อเสนอของผู้หญิงโดยตรงและบูรณาการเข้ากับเสาหลัก 4 ด้านของเรา ได้แก่ นวัตกรรมเครื่องมือทางการเงิน อุปกรณ์คลายความร้อนที่ใช้งานได้จริง การสร้างความตระหนักรู้เชิงรุก และภาวะผู้นำในระดับภูมิภาค โดยเราพร้อมเริ่มทดสอบการดำเนินงานเหล่านี้ในปี 2026

ก้าวไปข้างหน้า

จากความสำเร็จและบทเรียนที่ได้รับในปี 2024 และ 2025 ในช่วงหลายปีต่อจากนี้ เราจะยังคงมุ่งมั่นสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพจากความร้อน ขับเคลื่อนองค์กรแรงงานและชุมชน ส่งเสริมความรู้ทางการเงิน และเป็นกระบอกเสียงให้แก่สตรีควบคู่ไปกับการสร้าง ทดสอบ และขยายผลแนวทางแก้ไขปัญหาความร้อนจัด

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ เรากำลังเสริมสร้างความร่วมมือที่มีอยู่เดิม พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายใหม่ร่วมกับพันธมิตรในระบบนิเวศที่ครอบคลุมทั้งภาครัฐ นโยบาย งานวิจัย แรงงาน และการดำเนินงานในระดับชุมชน การทำงานอย่างต่อเนื่องร่วมกับ HomeNet Thailand และการหารือในเบื้องต้นกับ กรุงเทพมหานคร (BMA) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็ก (Baan Dek Foundation) ศูนย์เตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC) ยูเนส ประเทศไทย องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ตลอดจนนักวิชาการด้านผังเมือง และนักวิจัยด้านสุขภาพจากความร้อนและความเครียดจากการทำงาน ทั้งหมดนี้ช่วยยืนยันว่างานของเราตั้งอยู่บนความต้องการและลำดับความสำคัญของชุมชน และสอดคล้องกับการดำเนินงานเพื่อสร้างความตระหนักรู้ในระดับชาติที่กว้างขึ้น

เราจะร่วมกันพัฒนาแนวทางแก้ไขที่ใช้ได้จริงเพื่อคุ้มครองสุขภาพและรายได้ของผู้หญิง พร้อมทั้งสร้างให้ WCSI ประเทศไทย เป็นต้นแบบด้านการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศและการรับมือกับความร้อนในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สืบไป

วิธีการดำเนินการ

ข้อค้นพบ การวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะที่นำเสนอในรายงานฉบับนี้ มาจากการลงพื้นที่ทำงานร่วมกับผู้หญิงแรงงานนอกระบบทั่วประเทศไทย ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงตุลาคม 2025 โดยใช้แนวทางแบบผสมผสาน ทั้งการสำรวจ การจัดเวิร์กช็อป และการสนทนากลุ่ม (FGD) เพื่อสร้างข้อมูลพื้นฐานจากล่างขึ้นบนที่สะท้อนประสบการณ์จริงและผลกระทบของความร้อนจัดและความเปราะบางที่มีต่อผู้หญิงแรงงาน โดยเน้นการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก

รายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายหรือเหตุการณ์ภูมิอากาศเฉพาะพื้นที่ในรายงานนี้ มาจากคำบอกเล่าโดยตรงของผู้หญิงเอง ผ่านคำให้การส่วนบุคคลและกรณีศึกษา โดยรวมแล้ว เราทำงานร่วมกับแรงงานนอกระบบทั้งสิ้น 319 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้หญิง 299 คน ครอบคลุม 8 จังหวัดทั่วประเทศไทย ข้อมูลจากแบบสำรวจ การประเมินความรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และคำบอกเล่าส่วนบุคคลโดยละเอียด เป็นพื้นฐานสำคัญของเนื้อหาในบทถัดไป

เวิร์กช็อปและ FGD ได้รับการออกแบบและดำเนินการร่วมกันโดย HERA และพันธมิตรในพื้นที่ กิจกรรมที่ดำเนินการได้แก่

- เวิร์กช็อป 6 ครั้ง มีผู้เข้าร่วม 195 คน (เป็นผู้หญิง 175 คน) ในกรุงเทพฯ สงขลา ขอนแก่น เชียงราย และนครปฐม
- FGD 12 ครั้ง กับผู้หญิงแรงงาน 124 คน (รวมแรงงานข้ามชาติ) ในกรุงเทพฯ สมุทรสงคราม นนทบุรี และปทุมธานี

ผู้หญิงแรงงานนอกระบบที่เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้มาจากหลากหลายอาชีพ ได้แก่ แรงงานก่อสร้าง แรงงานเกษตร ไรเดอร์ส่งอาหาร พนักงานนวด แรงงานทำงานบ้าน แรงงานรับงานไปทำที่บ้าน คนขับมอเตอร์ไซด์ ช่างทำผม และผู้ค้าในตลาดและริมถนน

ขณะนี้ยังมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมผ่านเวิร์กช็อปและ FGD อย่างต่อเนื่องในประเทศไทย

Endnotes

i DPA International. May 10, 2024. "Record heatwave claims 61 lives so far in Thailand." Yahoo News. <https://www.yahoo.com/news/record-heatwave-claims-61-lives-123912993.html>

ii HERA. 2025. Extreme Heat and the Shrinking Diurnal Range: A Global Evaluation of Oppressive Air Mass Character and Frequency. Data Visualization Tool. <https://www.climate-resilience.org/when-nights-turn-deadly>

iii "World Bank.2023.Gender and Informal Work in Thailand.Knowledge Management Note; 5.©World Bank.<http://hdl.handle.net/10986/40397>License:CC-BY-NC 3.0 IGO

iv Bank of Thailand. 2022. Financial Access Survey of Thai Households. <https://www.bot.or.th/en/research-and-publications/reports/financial-access-survey-of-thai-household.html>

กิตติกรรมประกาศ

เจ้าหน้าที่ของ HERA

วิสาลักษณ์ อันนามาลัย, แมรี แมคโบรด์, สิริพร ราธิ, แคเทอริน วอลเลซ

ผู้สนับสนุนทุน

รายงานฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนจากมูลนิธิพรูเดนซ์

สถาบันที่มีส่วนให้ข้อมูลและการวิเคราะห์

ขอขอบคุณเป็นพิเศษแก่พันธมิตรของเรา ได้แก่ HomeNet Thailand และสถาบันเศรษฐกิจและแรงงานที่เป็นธรรม (JELI) สำหรับความร่วมมือที่ดำเนินมาตั้งแต่ปี 2024 ถึง 2025

สถาบันแรงงานและเศรษฐกิจที่เป็นธรรม
JUST ECONOMY AND LABOUR INSTITUTE

กรุณาอ้างอิงถึงรายงานฉบับนี้ในชื่อ

ฝ่ากระแสความเปลี่ยนแปลง: ความร้อนจัดเปลี่ยนชีวิตผู้หญิงในประเทศไทยอย่างไร. 2026, HERA:
(Amsterdam, The Netherlands)

All images and graphics are copyrighted by HERA

สงวนลิขสิทธิ์บางประการ ผลงานชิ้นนี้จัดทำขึ้นโดยบุคลากรของ HERA ทั้งนี้ HERA ไม่รับประกันความถูกต้อง ความครบถ้วน หรือความทันสมัยของข้อมูลที่ปรากฏ และไม่ขอรับผิดชอบต่อการผิดพลาด การละเว้น หรือ ความคลาดเคลื่อนใดๆ ของข้อมูล ตลอดจนไม่รับผิดชอบต่อการเสียหายที่เกิดจากการใช้หรือไม่ใช้ข้อมูล วิธีการ กระบวนการ หรือข้อสรุปที่ระบุไว้ในเอกสารนี้ ไม่มีส่วนใดในเอกสารนี้ที่ถือเป็นการจำกัดหรือละเมิดสิทธิและความคุ้มครองของ HERA ซึ่งได้รับการสงวนสิทธิ์ไว้โดยเฉพาะ

© 2026 HERA

© HERA

เกี่ยวกับ HERA

มุ่งเน้นการคุ้มครองสุขภาพ รายได้ และศักดิ์ศรีของผู้
หญิงที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงโดยตรง

Website: www.heranow.org
Contact: info@heranow.org

